

Maailma diabeedipäevale pühendatud konverents "DIABEET SILMA ALL"

14.11.2016

Avasõnad; Tanel Ross, Eesti Haigekassa juhatuse esimees

(a) Diabeediravi olulisus XXI sajandi (vananevas ja ülekaalulises) ühiskonnas

- Diabeet on saavutanud Euroopa Liidus ja sellest väljaspool epideemia mõõtmed. Keskmiselt 10% ELi liikmesriikide tervishoiukuludest läheb diabeedi ja sellega seotud tüsistuste raviks.
- Viimasel kümnendil on diabeediepideemia peamisteks põhjustajateks olnud arenenud riikides toimunud elustiili ja toitumise muutused ja rahvastiku vananemine.
- Selle eluaegse haigusega toimetulekuks vajavad diabeeti põdevad inimesed järjepidevat juurdepääsu diagnostika- ja ravivõimalustele.
- Tänapäeval on olemas ja ka Eestis kättesaadaval laialdane valik tõhusaid ravimeid, oluline on nende adekvaatne kasutamine. Kogu ühiskonnale, sh ka ravikindlustusele on oluline haiguse järjekindel ohjamine, mis aitab ära hoida tõsiseid tüsistusi ja säilitab inimeste elukvaliteedi ja töövõime.

(b) EHK poolt kompenseeritavate seadmete ja ravimite areng viimase 4 aasta jooksul

- Koos suhkurtõvega inimeste arvu kasvuga on aasta aastalt suurenenud ka nende igapäevaseks kasutamiseks mõeldud meditsiiniseadmete ja ravimite rahastamine haigekassa poolt. Suhkurtõve ravimite rahastamine on kasvanud viimaste aastate jooksul ligi 4 miljoni euro võrra. Kui 2012. aastal hüvitas haigekassa suhkurtõve ravimeid ligi 14 miljoni euro eest, siis 2015. a lõpuks oli see kasvanud 18 miljonini. Suhkurtõbi moodustab haigekassa ravimihüvitiste kogukulust kõige suurema osa—16%
- Suhkurtõve raviks kompenseeritavad soodusravimid ning meditsiiniseadmed moodustavad suurima osa hüvitatavatest ravimitest ja meditsiiniseadmetest. Möödunud aastal (2015) hüvitati diabeedi raviks vajalikke ravimeid ligi 18 euro eest ning meditsiiniseadmeid ligi 5 miljoni euro eest (42 800 patsienti), mis on ligi pool meditsiiniseadmete hüvitise eelarvest. Suhkurtõbi moodustab haigekassa ravimihüvitiste kogukulust kõige suurema osa.
- Me oleme aastaid teinud selles valdkonnas tihedat koostööd nii arstiliku erialaselt kui patsiendiühendusega ja täname selle konstruktiivse koostöö eest. Koostöös diabeetikute ja arstide esindajatega jätkame tööd selleks, et diabeetikutele ja ka teistele kroonilise haigustega inimestele oleks tagatud igapäevaseks toimetulekuks vajalikud kaasaegsed tõendatult efektiivsed ning samas mõistliku hinnaga ravimid ja seadmed.
- Samuti on eraldi tähelepanu pööratud inimeste teadlikkuse suurendamisele. Mõistlikust ravimikasutusest võib nii üksikisik kui ühiskond tervikuna – kui inimese kulutused ravimitele on väiksemad, siis tema ravi järjepidevus üldjuhul paraneb, seeläbi on haigus paremini ohjatud, tekib vähem tüsistusi ja väheneb haiglaravivajadus. Eeltoodud põhimõtted laienevad ka meditsiiniseadmetele, mistõttu alustati alates 2014. aastast piirhinnasüsteemi rakendamise haigekassa poolt hüvitavatele meditsiiniseadmetele. Seejuures piirhinnasüsteemi rakendamise tulemusena saavutatud soodsamate hinnakokkulepete abil on viimastel aastatel õnnestunud diabeeditarvikute hüvitamistingimusi oluliselt laiendada ning seda jätkatakse ka tuleval aastal.

- Järgmisel aastal lisatakse loetellu insuliinipumba saatja komplekt 50% soodustusega kõigile kuni 18. aastastele. Lisaks tõstetakse 5-18 aastastele lastele hüvitavate sensorite aastakogust neljakordselt, 12-lt 48-le. Seega järgmisel aastal on hüvitavate seadmete hulgas lisaks insuliinipumbale kõik veresuhkru jälgimiseks vajalikud seadmed, mis võimaldavad lastel pidevalt ilma pausideta oma veresuhkru taset jälgida.

(c) EHK tegevused diabeedi tulemusliku ja integreeritud ravi toetamiseks (indikaatorite mõõtmine)

- Selleks, et tervishoiuteenuste kasutamisel ja raviprotsessis oleks toetatud teadlikud valikud, on vajalik erinevate osapoolte ühine koostöö. Oluline on kaasata nii arstide kui patsientide esindusorganisatsioone ja seetõttu teeb meile heameelt nende üha suurenev aktiivsus.
- Diabeediravi tulemuslikkus sõltub kriitiliselt tugevast esmatasandist.
- Ravikvaliteedi jälgimiseks diabeediravis oleme koostöös Eesti Perearstide Seltsiga kokku leppinud ravikvaliteedi indikaatorid, mille saavutamist mõõdame regulaarselt igal aastal.
- Kvaliteedisüsteem võimaldab seada kvaliteetse ravi eesmärgi, jälgida eesmärkide täitmist ning tunnustada arste, kes neid tegevusi enda patsientide huvides järjepidevalt läbi viivad.
- Tervikliku ja tulemusliku ravi toetamiseks on vaja edaspidi täiendada haigekassa strateegilise ostmise ja teenuseosutajatega lepingute sõlmimise põhimõtteid. Me peame suutma siduda omavahel tervikuks diabeediravi esmatasandil ja eriarstiabis ka haigekassa lepingute mõttes.

(d) EHK panus ennetavasse tegevusse, eelk. lapsed.

- Il tüüpi diabeedi ravis tuleb panustada tugevalt ennetustöösse. Paljusid diabeedi tüsistusi, nagu südamehaigused, neeru- ja jalgahjustused, on õigeaegse diagnoosi, patsientide ja tervishoiutöötajate koolitamise ning integreeritud ravi abil võimalik vältida.
- Eriti oluliseks ennetustöök on laste tervislike toitumis- ja liikumisharjumuste kujundamine. Tervise Arengu Instituudi uuringu kohaselt on paraku ülekaalulisus ka Eestis laste seas kasvamas, seega tuleb selle valdkonnaga aktiivselt tegeleda.
- Lapse oluliseks tervisenõustajaks on esmalt tema pere ja seejärel perearst ning -õde. Laste tervisliku arengu tagamiseks on väga oluline regulaarselt käia ka tervisekaebuste puudumisel perearsti juures tervisekontrollides, kus aidatakse kujundada lapse tervislikke toitumis- ja liikumisharjumusi ning nõustatakse kõigis teistes terviseküsimustes.
- Lisaks perearstiabi arengu toetamisele, kooliõdede teenuste rahastamisele, ravikindlustushüvitiste paketi järjepidevale täiendamisele meditsiiniseadmete, ravimite ja teenustega tegeleb haigekassa aktiivselt ka edenduse ja ennetusega meie kindlustatutele.
- Toetame laste tervise jälgimist hõlbustavate materjalide avaldamist. Trükiseid annavad lapsevanemale nõu muuhulgas toitumise, liikumise ning tervislike eluviiside kohta.
- Lisaks viib haigekassa koostöös Tervise Arengu Instituudiga igal aastal läbi tervise edenduse projekt „Tervise edendamine lasteaias ja koolis“, et arendada lasteaedades ja koolides tervist

toetavat keskkonda. Toetame ka diabeediga laste toimetulekut tavalasteaegades, kus koolitame personali diabeediga lapse arengu jälgimiseks ning toimetuleku parandamiseks.

Lõpetuseks:

- Täname ja tunnustame Eesti Diabeediliitu kui väga olulise patsiendiühenduse tugevat tööd.
- Olete aktiivselt teinud koostööd, et kaasa rääkida diabeediravis ning rõhutades patsiendi kui olulise meeskonnaliikme rolli. Sellisel koostööl on üha kasvav olulisus ka heaks ravitulemuseks.
- Meie omalt poolt lubame seda väga olulist valdkonda fookuses hoida ning järjepidevalt täiendada omapoolseid võimalusi diabeediravi toetamiseks ning diabeedi ennetamiseks.

Täiendav info

Olulised uuendused soodusravimite ja meditsiiniseadmete loetelus viimastel aastatel on:

- Alates 2012. aastast on soodusravimite loetellu lisatud 8 täiesti uut toimeainet ning hulgaliselt geneerilisi preparaate.
- Alates 2013. aastast lisati loetellu insuliini süstevahendi ühekordse kasutusega nõelad;
- Alates 2014. aastast lisati loetellu lantsetid ning laiendati glükomeetri testribade, insuliininõelte hüvitamistingimusi;
- Alates 2014. aastast rakendatakse glükomeetri testribade hüvitamisel piirhinnasüsteemi.
- Alates 2015. aastast glükomeetri testribade ja lantsettide kogust ning laiendati insuliininõelte hüvitamistingimusi.
- Alates 2017. aastast tõstetakse insuliini pumpravi vajavatele 5 -18 aastastele lastele hüvitatavat glükoosisensorite kogust ning lisatakse loetellu insuliinipumba saatja.

Ravikvaliteedi mõõtmisel vaadatakse järgmiseid indikaatoreid.

- glükohemoglobiini, kreatiniini ja üldkolesterooli regulaarne mõõtmine, kolesterooli fraktsioonide määramine;
- pereõe nõustamine;
- ravi järjepidevuse hindamise näitajana välja kirjutatud ravimiretseptide hulk.